

St Paulusgeloofsgemeenschap
en Eshofgemeente

Zondag 25 januari 2026
Week van gebed voor de eenheid

Brieflezing: Efeziërs 4,1-13

¹Ik, die gevangenzit omwille van de Heer, vraag u dan ook dringend de weg te gaan die past bij de roeping die u hebt ontvangen: ²wees altijd nederig, zachtmoedig en geduldig, en verdraag elkaar uit liefde. ³Span u in om door de samenbindende kracht van de vrede de eenheid te bewaren die de Geest u geeft: ⁴één lichaam en één geest, zoals u één hoop hebt op grond van uw roeping, ⁵één Heer, één geloof, één doop, ⁶één God en Vader van allen, die boven allen, door allen en in allen is.

⁷Aan ieder van ons is genade geschonken naar de maat waarmee Christus geeft. ⁸Daarom staat er: 'Toen Hij opsteeg naar omhoog, voerde Hij gevangenen mee en schonk Hij gaven aan de mensen.' ⁹'Hij steeg op' – wat betekent dat anders dan dat Hij ook is afgedaald naar wat lager ligt, naar de aarde? ¹⁰Hij die is afgedaald is dezelfde als Hij die opsteeg, tot boven de hemelsferen, om alles met zijn aanwezigheid te vullen. ¹¹En Hij is het die zowel apostelen heeft aangesteld als profeten, zowel verkondigers van het evangelie als herders en leraren, ¹²om de heiligen toe te rusten voor het werk in zijn dienst. Zo wordt het lichaam van Christus opgebouwd, ¹³totdat wij allen samen door ons geloof en door onze kennis van de Zoon van God een eenheid vormen, de eenheid van de volmaakte mens, van de tot volle wasdom gekomen volheid van Christus.

Acclamatie: 'Veni sancte Spiritus' – **lied 681** (m. Jacques Berthier)

Overweging

Pater Adri Maat maakte wel eens een grapje. Een favoriete van hem ging ongeveer zo. Een rooms-katholieke priester en een protestantse dominee filosoferen over 'het ware geloof'. Ze doen het goedmoedig met een goed glas wijn. Hun meningen lopen sterk uiteen. De dominee zegt tenslotte: 'Ach, wat maakt het eigenlijk ook uit waar we over verschillen? We dienen uiteindelijk toch allebei dezelfde Heer!' De priester zegt: 'Dat is waar, goede vriend. We dienen God allebei: jij op jouw manier en ik op de Zijne.'

We lachen om de priester in de grap.
Maar doen we misschien niet hetzelfde? We nemen

aan dat God op belangrijke punten niet noemenswaardig met ons van mening verschilt. We spannen ons in, om met Paulus te spreken, om de eenheid te bewaren: één lichaam en één geest, één hoop, één Heer, één geloof, één doop. En we wensen daarbij vooral dat de ander hetzelfde gaat doen en denken als wij. We willen graag geloven dat God bij 'onze club' hoort.

'Onze club' – wat is onze club?

Je kunt je afvragen: wordt het niet tijd dat de protestantse kerken terugkeren in de moederschoot van de Rooms-Katholieke Kerk? De misstanden uit de zestiende eeuw zijn opgelost. Er is overeenstemming over de leer van wat rechtvaardig is en wat niet. Avondmaal is nauwelijks te onderscheiden van eucharistie. De Bijbel heeft in de katholieke liturgie een volwaardige plaats gekregen. Kerkvisies zijn naar elkaar toegegroeid. En och, de verschillende visies op het ambt – daarom kun je toch niet gescheiden blijven voortbestaan?

Deze gedachten passen bij onze behoefte om iets te *doen*. Om eenheid concreet te maken. We willen tenslotte niet enkel praten over eenheid, maar vooral zorgen voor eenheid. Er onze schouders onder zetten. En hier plaatselijk hebben we het best goed voor elkaar, toch? Een oecumenische viering als deze is een feest. Kunnen we niet permanent samengaan?

Toch bekruipt me het gevoel dat we dan het woord 'eenheid' niet helemaal goed verstaan. Is dat het doel van eenheid? Bidden we dáár in deze week van 'eenheid van alle christenen' voor: voor het in elkaar schuiven van kerkelijke gemeenschappen? Dat we maar wilskracht en energie en motivatie genoeg hebben om daar werk van te maken?

Of maken we dan teveel een menselijk project van eenheid; iets wat wij moeten organiseren? Iets wat van onze inspanning afhankelijk is; iets wat wij hier vandaag moeten *organiseren* door compromissen te sluiten en onze verschillen weg te poetsen?

Dat denk ik.

We zouden er ook anders naar kunnen kijken. Minder doenerig. Meer als iets wat er al is. Iets wat we alleen nog maar hoeven te gaan zien. Paulus heeft het niet over eenheid *maken*. Hij schrijft: 'span u in om de eenheid te *bewaren*'. Eenheid 'die de Geest u geeft'. Hoe doen we dat?

Door bescheiden te zijn, schrijft Paulus. Zachtmoedig en geduldig. Door elkaar uit liefde te verdragen.

Dat kan botsen met ons ego. Het ego dat wil dat 'onze' God de beste is. Dat hij aan onze kant staat. Het ego dat zichzelf beschermt door dogma's op te tuigen en door vast te leggen hoe 'het moet' en hoe 'het ware geloof'

eruitziet. Want ons ego houdt van zekerheid. Het heeft last van vaagheid, onduidelijkheid en twijfel. Het wil zeker weten, of anders tenminste doen of het de dingen zeker weet. Het wil een eigen identiteit met duidelijke grenzen: 'ik ben een protestant, jij bent een katholiek.' Of als het om verschillende religies gaat: 'ik ben een christen, jij bent een moslim.'

Leg dat ego het zwijgen op, schrijft Paulus. Het heeft geen oog voor de eenheid die er al is. Die eenheid heeft de Geest allang voor elkaar. Alleen door bescheiden te zijn, zachtmoedig, geduldig en verdraagzaam kun je zien hoeveel we gemeenschappelijk hebben. Hoe liefde het streven is van alle religies. Hoe stilte en luisteren en aandacht nodig zijn. Hoe verschillen wegvallen waar mensen werkelijk de diepte in gaan, waar ze elkaar vinden, over alle scheidslijnen heen. Aan de oppervlakte verschillen we van elkaar: in liturgie, in dogma's en manieren. Maar in de diepte van het menselijk tekort zijn we al één. Net als in de diepte van Gods liefde.

Eenheid die we ontvangen, die de Geest ons geeft – daaraan denk ik wanneer ik terugdenk aan de uitvaart van Henk van de Kleut.

Vrijdag hebben we afscheid van hem genomen; straks zullen we hem gedenken. Hij had een lijntje naar boven, zeiden zijn echtgenote en dochters. Niet een lijntje dat via de kerk ging. Al zijn zowel hij als Annie ooit actief kerklid geweest. Toen de Eshof nog niet bestond, maar er een Buitengewone Wijkgemeente in Wording was. In de tijd van dominee Dirk Monshouwer, voor wie ze veel waardering hadden.

Maar het veranderde. De geloofsgemeenschap raakte op de achtergrond. En kerkgang verloor haar aantrekkingskracht. Henk vertelde ooit eerlijk waardoor: we herkennen de liederen niet meer, zei hij. 'Onze eigen schuld,' zei hij ook, 'we hebben het niet bijgehouden.'

Kun je elkaar dan vinden bij zo'n afscheid? Welke woorden, welke taal deel je dan nog?

In de praktijk blijkt dit nooit een probleem. Inmiddels weet ik: die taal, die komt wel. Wanneer je naar elkaar luistert. Wanneer je je voorstelt hoe God voor de ander aanwezig is. Hoe God niet bij ons is op *onze* manier, maar op de *zijne*. Dan vind je elkaar. Dan ontstaat verbondenheid.

Tijdens het afscheid van Henk van de Kleut klonken twee liederen. Beide komen uit de bundels 'Opwekking'. 'De kracht van uw liefde'. En 'Heer, U doorgrondt en kent mij' – een versie van psalm 139, het staat in de bundel die we in de Eshof gebruiken.

Ze waren niet mijn keuze – iets te zoetig. Maar ik zag wat ze deden met sommige aanwezigen. Ik zag monden meebewegen met de tekst. En hoe die liederen troostten. Ze gaan over onze menselijke onvolkomenheden die verdwijnen wanneer Gods liefde

dichtbij komt. Over God die ons door en door kent, zozeer is hij op ons betrokken. 'En waar ik ook naartoe zou gaan, ik weet dat U daar bent.'

Op dat moment verbond de muziek ons met elkaar. En had, vermoed ik, niemand moeite met de geloofsbeleving van een ander. Verdraag elkaar uit liefde, schrijft Paulus. Dat is wat hier gebeurde.

En meer. Hier was eenheid. Eenheid die je niet vindt in theorieën en niet in mooie woorden. Het is eenheid die je vindt in onze kwetsbaarheid als mens. Waar we elkaars pijn zien, waar we verdriet delen, waar we elkaars hoop zien – daar vallen religieuze verschillen weg.

Moeten we als protestanten terug naar de moederkerk?

Daar gaat het niet om bij eenheid.

Eenheid is het vermogen om de onderliggende verbondenheid te zien. Juist dankzij de verschillen.

Eenheid is niet dat we het met elkaar eens zijn.

Eenheid is dat we elkaar nodig hebben om het hele gezicht van God te kunnen zien.

Muziek: A. Boëly - Air

Lied: 'Hij die gesproken heeft een woord dat gaat' – lied 362 = Gezangen voor Liturgie 616 (t. Huub Oosterhuis, m. Bernard Huijbers)